-annað hjónaband, enn einkvæni. Til grundvallar þessu margkvæninu liggur hin ójöfnlega skoðun á þess-
-ari sameiningu, þar er hjúskaparsamningurinn tekinn fremur, sem aðal grundvöllur sameiningarinnar
og fjölgun mannkynsins, sem það æðsta augnamiðið. Þar sem margkvænin er, þar eru menninar skaðaðir. Einu
og verkfæri þeirra kynslóðina, eins og meðal þeirra kynslóðina—eins og meðal hinna viðhaldi mannkynsins. Enn
svo meðal, þeirra viðhaldi mannkynsins, gjetur maðurinn þvíeins gjört sig—að hann unni leit með eptir því
óendanlega gildi, sem hann hefur í sjálfum sjer, að hann se þar eingangis á sinni sjálfstæðislegu tign. Mað-
-urinn er ekki eingaungu verkfæri þeirra hugsjá, heldur er hann sjálfstæðisleg vera, þessvegna á kjærleik-
-urinn að vera sjálfstæðislegs eðlis, enn það gjetur hann einungis, þarsem hjónabandið er einkvæni. Kristin-
-dómurinn tekur að sjer þjer sem annarstaðar manns sjálfstæðislega tign, og íhúðarhætt ihir ahna einstaklinga náttúrunnar
og skaptir þessvegna hinu hallegra eðli á hina rjettu leið, beinir náttúruhvötunum á þá rjettu skepnu, svo þær
beygjist og aðlagist sjálfstæðislega þjónustu, og þetta fer svo náttúrulegt sem manni er eiginlegt, með hinsvegar
menninum. Fyrst í kristindóminum er hjónabandið, sem einkvæni, andið rjettvandi = drottnandi í heiminum
Margkvænið, er andsjáanlega afleiðing, hinna rjetta hjónabands, og er ásjáanalegt, aptur það gjetur ekki að því óen-
-danlega gildi, sem menninir hafa sem sjálfstæðislegar verur. Það setur mann jafnhliða öðrum einstaklingum
náttúrunnar—hvað hjúskapurinn þjónar sig, sem honum, sem verkum, er skoðað sem persónulaust verkfæri, til að
viðhalda kyninu, og hennar æðsta ákvörðun álítur í því, að fæða börn. Þessvegna var í fornöldinni ókvænjan álit-
-in rjettlaus, maðurinn gat skilið sig við hana. Í kristindóminum er þetta allt öðruvísi, því kristindómurinn
eignar þessu sjálfstæðislegt samlífi, óendanlegt gildi í sjálfu sjer, þarsem hann einnig er hvorki það eina, nje
æðsta augnamiðið. Eins margkvænislaust og óleyfilegt sem margkvæni er—eins er óleyfilegt hjónaband milli náins
-tu skyldmenna, í rjettan og upp stígandi línu, og næstu hliðarlínu. Þessi hjónaband, hafa jafnvel aðrar þjóðir fo-
-rðast, sem hafa haldið sig til vakkurar sjálfstæðislegrar menntunar, (t. d. Aþenuborgarmenn, milli hálfsystk-
-ina, er undantekning). Kristindómurinn álítur slík hjónaband óleyfileg, og því bannar kristilegt löggjöf þau skrá-
-nglega. Sjálfstæðingar hafa tilfært ýmislegar, margvíslegar ástæður, sem þeir hafa dregið af bæði líkamlegum
og andlegum ástæðum. Ofur hátt má segja, að auk þess, að hin náttúrulega tilfinning, talar móti þessháttar, svo
talar líka sú ástæða hvá hagnaðarinnar gjöraunjótt á móti því, að kjærleikssamband, milli hinna nánustu skyld-
-menna, er þegar upprunalegt. Þeir eru af náttúr sjálfir tengdir blóðtengdum, kjærleikurinn er upphaflegur, og ha-
-nn á rjett á að standa óhaggaður, sem hvítur og sjálfur kjærleikur, sem foreldra og barna ást. Enn milli þessa nán-
-asta skyldmenni gjæpast, þá útrýmist hjúnabandsástin þessum kjærleika. Reinsla—og rjettur—er þessvegna, sem
allar þjóðir gjeta að—sem kristur enn kallaðar—að hjónin sje ekki tengd hinum nánasta skyldleikabandinu.
Hin sanna hjónabandsást, sameinar mann og konu, til einnar sjálfstæðislegrar persónu; hvert gefur sig, veri
hjónabandinu, traustum fótfestu í lífinu, og þá ljósara hvernig menn sína ákvörðun. Hjónabandsástin innibyg-
-dur í sjer, ótakmarkaða trúmennsku, þeirra hvort við annað, þar enn innbyrðis skuldbindur hvort öðru,
(Ebr. 13,4;—1 Tess. 4,4;—), og þessi trúmennska á ekki einungis að ná til hennar ítar, heldur og til hreinskilni
hjartans, því allar áhrifar ástir hjartans, enn ekki einungis gagnstæðar hinu helga ástandi, hinnar kristnu
sálar—heldur draga þær hjarta manns smátt og smátt frá makanum, og enn því frá hinu sannkristilega
hjónarnjóti, eins og herningaraðvent. (Mt. 5, 28. 2 Kor. 7, 21.)—Hjónabandsástin er líka fólgin í því, að hvort-tveggja
eigi að leitast við, að gjöra allt til að efla og styrkja og viðhalda, hinum hreinasta vilja, sem tengir þau saman
-ana saman—að þau leitist eptir þeim dygðunum, og þeim íhirðanlegum, sem annin þeim vinátta þeirra annars;
þau leitast við í öllu, að vera hinn tvöfaldi hjálparmaður hvors annars, taka þátt í öllum sorgum og bágindum,
sem og í gleði og fögnuði. Eingin hilleikani hinn mjög, fyrir þessu sambandi, verður gjetið enn sá Postulans, Ef. 5,
22—33. Kriss samband við söfnuðinn, á að vera fyrir samband, milli manns og konu, mannskjóla er það, sem
höfuðs konunnar, að vera fyrir hana á sinn hátt, það sem kristur er hinu söfnuðinum.—Mannsetka, á að vera
myndað eptir elsku Krists. Þetta innibyrðis á sjer, á hlítlitusku hátt, allar skyldur manns við konuna, og ko-
-nunnar við manninn, það er, manns, að vera ekki einungis á líkamlegum efnum leiðtogi, og verja—
heldur líka með innilegustu viðkvæmni, að bera umhyggju fyrir hennar sálarvelferð—á andlegan hátt—,
að hann þenni til als með henni, eins og höfuðið með limunum, og þannig á allt lífinu, báti skarpnemi sína
og umhyggju endurleysandi og frelsandi, í líkamlegum efnum og andlegum. Konunnar er það að vera
við mann sinn, það sem söfnuðurinn á að vera Kristi. Hún álítur manninn þann æðsta ráðsmann, sem Guð
hefur gjefið henni—sýni honum því sanna virðingu, og hlýða hlýðni í öllu rjetta og góðu; einnig elska í því
að hjetta hennar byrði lífsins, eins og í hennar ... skyldur—annast um og umhyggju sem í sinu svæði sínu
-an húss (1 Tím. 5, 14;). Í þessu sjálfstæðislega samlífi—sanna og rjetta—er hin sanna umhyggja hjónanna, fyr-
-ir sálarvelferð hvors annars, er þjóð æðsta mið. Hjónabandið er styrktunum á vegum til Guðsríkisins; það
bendir útfyrir sig, til sáluhjálparinnar. Hjónin skulu hvort annað, sem borgara í Guðsríkinu, og innilegum hjá-
-aleika og ástand, eiga þau að leggja, hvert með sig á hinnar sálarvelferð. Með þessu fær hjónabandsástin
helgleikans innsigli—þar sá óendanlega virðing, hvert hinir aðra, eiga hvort öðru óendanlegt gildi,
svo sem erfingja eilífs lífs. Hjónabandsástin helgast þessvegna að vera Guðsríkis, án hennegjörðarinnar með
söfnuðinum, hefði hjónabandið ekki þetta sannarlega gildi. Hin kristilega skoðun á hjónabandinu, skap-
-fertir nú því rjettindin—beggja rjettindi. Kristindómurinn hefur frelsað konuna, til sinna rjettinda, og
eins manninn,—leisir hana frá því ánauðarokið, sem heiðnin hjelt henni, sem eign manns, svo hið kri-
-stilega hjónaband er byggt á fullkomnu jafnrjetti konunnar, sem og karlmannsins — — —;

84. grein.

Hjónabandið er ekki einungis sameining manns og konu, heldur bindur það þau hvort annað sig, við hið ytra fjelags-
líf, til þess að hjónabandið á sinn hátt, gjeti heitið að vera hjónaband—þá verður þessi innri sameining að vera
tengd við hið almenna, sjálfstæðislega ríkið hinir utan sjeg; hvert þjónir tengist hinu æðsta fjelagi, heimilinu og
hinu borgaralega fjelagi. Maðurinn hjálpar, sem höfuð heimilisins, að sjá fyrir atvinnu konu og heimilis, hann
hjálpar að lifa í vissri borgaralegri stöðu, hafa ákveðinn verkahring, köllun í fjelaginu, til að gjefa hjónaband
-inu ytra gildi, konan verður að vera bundin til hinns borgaralega fjelags, og safnaðarinnslífs. Eins konan á
sinn hátt, hún á að hafa umsjón og stjórn yfir ríkju heimilisins innanhúss—og víðar utanhúss líka, hvað hún gjetur,
þessi skötum = skylda, bindur hana við það hið stóra, sjálfstæðislega fjelag, þeirra utan hana, enn meiri þjónustu fer
hún með því, að verða móðir—með því fær hún óendanlegt gildi, bæði fyrir hið borgaralega fjelag og kirkjuna.
Frá þessu sjónarmiði skoðar hið borgaralega skjónn, og tekur það að sjer, og kirkjan leysir blessan sinni yfir
það, og að það sje óleysanlegt. Þegar þessi skilyrði eru fyrir hendi—á annann hátt, hið innbyrðislega samband,
milli karlmanns og konu, kjærleikurinn, og enn fremur í ytri siðunum, sem fylgir kirkjunnar og borgaralegs fjelags
—þá er hjónabandið fyrst í reyndinni, andið fullkomlega stofnað. Af þessu sjá menn, að hver mjög ... leikir, það
er skylda, að ganga í hjónaband, og hvernig dæma á um "statum coelibatii"?. Þegar hin sönnu, sjálfstæðislega
skilyrði, bæði hin innri og ytri, enn þeirra hendi, þá má segja, að það sje skylda fyrir mann að gjeptast; Enn að sjer
hvort það einlífi, sem að maðurinn skapar sjer sjálfur, sje á móti skyldu?, að það einlífi, sem maðurinn á eftir
launst, án æðri markmiðs, liggur á sig. Ef maður æðstulaust, lifir í einveru—þá kleyfur hann yfir eitt st-
-ig, í hinu sjálfstæðislega lífi. Kath. kirkjan, eins og kunnugt er, ann einlífinu heilags gildis. Þessi skoðun
fær snemma að koma upp í kirkjunni, og var í nánu sambandi við einsetulífið og munkalífið,—þetta var gjört
-an gjört að kirkjulögunum, hinn gjeistlega menn. Fundurinn Tridentin, segir: "Si quis dixerit statum conju-
-gale praeponendum esse coelibatui & melius ac beatius esse nivere in matrimonio quam in coelibatu anathema
sit."! Kath. byggja "cælibatslögin", einkum á þessum Kor. 7, 27.; Jafnvel þó það sje auðsjeð, að postulinn gjefur
þar einungis ráðleggingar, eptir þá verandi kringumstæðunum, enn setur þar einga almenna reglu, svo að hann tekur í
natur—einlífið í sjálfu sjer, framar enn hjónabandið, og enn ljósar sjá menn hvað hjó-hall skoðun postulans sje
"cælib." condamnaninn á sta 1 Tím. 4, 3;— Prótest. kirkjan neitar því að fullkomnunin álitum, einlíf-
-inu nema ekki sjálfstæðislegt gildi, framar enn hjónabandið. Katholskir hafa einungis hina jarðneska hlið þeirra
augnamiðs, en þeir hefja sig ekki til hugsjónarinnar.—Kath. gjetur ekki að því, að það er eitt skyldumennt á leiðinni
til Guðsríkisins, og þessvegna einungis á minna hátt lagað, til að efla sjálfstæðislega fullkomnun manns, heldur
enn einlífið. Kath. hafa skoðunum byggt þenna sig einlífi Krists, og Postulanna, enn hjá þessu hefur hinn
ályktað nánlega. Þegar sjer skoðunum stöðu þeirra, þá var það æðri sjálfstæðisleg nauðsyn, sem knúði þá einlí-
-fsins. Kristur, svo sem höfuð safnaðarins, var kominn til að endurskapa öll skjólstæðinn lífsins, og eins hjó-
-nabandsstjettina, enn hann gat ekki vegið það, hefði haldið vegið bundinn nokkurri einstakri hlið lífsins,
t. a. m. þann var ekki einstakur ráðsmaður, eða nokkurs eins embættismaður—eins gat það ekki vegið
að hann ekkleði að lifa í hjónabandi—hann er miðdepillinn als lífs, og að honum helgast allar einsta-
-kar hliðar lífsins, án þess hann sje bundinn nokkurri einstakri hlið.—Postular hans þjóðu í þeirri
stöðu, að þeir gátu ekki bundist hjónabandinu sína stöðu, hún var svo löguð, að hún—stuða þeirra—leiddi
þá frá þeirri köllun, hjónabandsins. Hjá þeim átti sjer stað sönnum skynsemlegt, sem Lausnarinn segir
Mt. 19, 12;—Enn það var ekkjunt sjálfskapað einlífi án gildrar ástæðu, það var einginn löggmáls- eða verkheilag
-is andi, sem hafði þá einlífinu, eins og munkarnir sjá á Kath. kirkjunni. Allt þennan þetta, segir þó Kath.
kirkjan, að hjónabandið sje "Sacramentum" ("Jacramentum"), þetta byggir hún á (Ef. 5, 32;)—Þarsem "Vulgata"?
leisir úr allt, nú öllum stjettunum við með Sakramentunum?—Þetta er nú hvað á móti öðru, að kirkjan
gjörir hjónabandið að sakramentinu, enn tekur þó að hinn leikinn einlífið framar þeirri = yfir hjónabandið.—
hjónabandsstjettinni; Eins sýnir það líka veikleika Kath. sakram., að eitt Sacrament upphefur eða mótstríðum öðru,
eins og hjer Ordinatio, upphefur Sacram. matrimonii.. Enn kirkjan (= hin algilda = fullkristna kirkja á heimi)